

De Gast van 't Graf hiernaast

(Le Mec de la Tombe d'à côté - 2009)

Toneelbewerking: Alain GANAS

Naar de roman van Katarina MAZETTI

Vertaling uit het Zweeds: Lena Grumbach en Catherine Marcus

Vertaling 2014

Hedwig COOREMANS

't Serclaesstraat 11

1470 Ternat

02/582.09.48

hedwig.cooremans@telenet.be

Website: [users/telenet.be](http://users.telenet.be)

alain.ganas@orange.fr

ROOS en JEAN

Een kerkhof en een zitbank

Een telefoontje 's nachts.

ZIJ: (*Verveeld.*) Hallo? Ik ben het. Ik wou je wat vragen. Maar ik weet niet goed hoe ik moet beginnen.

HIJ: Hebt ge de laatste tijd nog iets gelezen dat de moeite waard is?

ZIJ: Schopenhauer. En jij?

HIJ: Het Tweede Wintertenenboek van Urbanus.

ZIJ: Het beeld dat Schopenhauer van de wereld geeft is wel veel genuanceerder.

HIJ: Ja, maar hij heeft geen sprekende vlieg gelijk den Urbanus.

Ze lachen.

ZIJ: Ik wil... Ik wil een kind van u. En je zal niet eens weten dat het er is.

HIJ: Zijt ge van zin van mij te verkrachten of wat?

ZIJ: Nee. Ik bedoel... Ik wou je vragen om met mij te slapen. Een enkel keertje maar. Als het lukt leg ik officieel verklaring af dat de vader onbekend is. En als het niet lukt -en het zal niet lukken, zoveel is zeker- dan kan ik eindelijk stoppen met erover te piekeren. Ik geef je de rest van de nacht om erover na te denken. Als je er morgenvroeg niet bent... Ik kan niet meer doen dan mijn best.

* * * * *

JEAN: Cho! 't Was precies dat ik van een koe een stamp tussen mijn twee ogen kreeg! Juist 't zelfde. Mijn verstand sloeg tilt en de beelden van gans deze historie paradeerden voor mijn ogen.

Wordt dat zo niet gezegd?

* * * * *

Roos zit op de bank. Ze opent een zakboekje en leest de eerste bladzijde.

ROOS: 5 september.

“Wie kiest partij voor de doden? Wie luistert naar hun problemen en wie is bereid om hun plantjes te begieten?”

Hier zit ik op een bank op het kerkhof, voor het graf van mijn echtgenoot, Hugo Merlijn. Hij heeft me in de steek gelaten. Ik bedoel, hij was niet ziek of zo. Ik moet eerlijk zeggen dat ik me veel beter zou voelen als ik er toe kon komen me minder goed te voelen, als ik verdriet kon hebben, als ik een stapel zakdoeken kon uitwringen... Ik ben niet eens in staat om één enkele zakdoek uit te wringen. Ik wacht op een traan die uit een hoekje van mijn oog rolt, maar nee... Niets. Als ik me nu ietwat minder goed zou voelen, als ik echt verdriet kon hebben...

Je had beter moeten uitkijken terwijl je aan 't fietsen was, onnozelaar!

Ik hoor het hem zo zeggen: “De dood past als een perfecte schoen rond de voet van het leven, Roosje, m'n liefste schat.”

Meneer was bioloog, plutocraat, gepassioneerd door ornithologie en mountainbike.

Wat ik echt mis is het geritsel van zijn krant, het aroma van zijn koffie wanneer ik wakker word, het doortrekken van zijn toilet. Een kant van de kast is nu helemaal leeg, de helft van het bed blijft onbeslapen.

Hier zit ik op een bank op het kerkhof, terwijl ik graag zou hebben dat hij zijn toilet eens doortrok. *(Tot het graf.)* Wat vind je nu zelf van al dat excentrieke gedoe?

Bij Hugo wist ik precies wie ik was. Hij definieerde mij. Daar dient een echtpaar toch voor, of niet? Wie ben ik nu? Iemand die even langs loopt...

(Tot het graf.) Ik meen het. Bedankt, onnozelaar!

Naast jouw tombe, Hugo, ligt een wanstaltig graf. Het lijkt erger dan een volkstuintje.

JEAN: *(Op, met zijn pet in de hand.)* Tedju, zit die daar nu nog?

Dag, moe.

Ik heb de gewoonte om op die bank te gaan zitten en efkes uit te blazen. Met al mijn werk op de boerderij heb ik daar de tijd niet voor. En hier krijg ik begot de kans niet...

“Een boer moeten wakkerder zijn dan zijn waakhond,” zei onze pa altijd. Als ge uw kop niet bij uw werk houdt, gaat het garantie naar de kloten. Ge rijdt u binnen de kort-

ste keren met uw tractor vast op een stronk ofwel wordt ge door een dolle koe op de horens gespietst.

ROOS: *(Tot het graf.)* Jij had alles minutieus gepland, zowel voor de dag van vandaag als voor die van morgen. In de zomer naar de Ardèche om te kajakken, pensioensparen... en dan opeens... Battaklang! Wat heeft al die tai-chi, die omega 3 en die biopatatjes je uiteindelijk opgeleverd?

Ik heb geen plantjes op uw graf gezet, Hugo. Zelfs geen klein rozenstruikje, want: *(Ze doet Hugo na.)* “Dat genus hoort niet thuis in de typische biotoop van een kerkhof, Roosje, m'n liefste schat.”

't Graf hiernaast is precies een bloemenkwekerij. De namen staan in gouden letters gebeiteld. Er staat een spreuk: “Als tranen een trap konden bouwen en mijn verdriet een brug, dan klom ik hoog genoeg waar je bent en bracht ik je terug.” *(Ze lacht.)* Hier ligt zonder twijfel een familie architecten.

JEAN: Wilt ge wat weten, moe. Ik heb zojuist een schoon vaars verkocht aan de Jef zijn dochter. Die heeft zijn doening nu overgepakt, met een gast uit de Vlaanders. Ja, 'k hoor u al bezig: “Da's er weer één minder”. 'k Weet het, moe; niet de vaars, de dochter.

Gij hebt nooit iets plat in mijn gezicht willen zeggen. Elke week lag “Boer en Tuinder” open op de bladzijde van de contactadvertenties. Naast mijn taske koffie. Als er dan een annonce was met een rode kring rond, dan ging het altijd over een meisje uit de streek.

Ik heb rozen meegebracht uit uw hof. Uw schapen hebben ze half opgevreten. Ze stellen het wel.

Op 't einde hebt ge mij gezegd: “Jeanke, jongen, ge zoudt alles aan de OCMW moeten kunnen overlaten”. Ge wist dat ge opgevreten waart van de kanker. Dat ik alleen zou achterblijven met al dat werk hier, plus al het uwe erbij. Ge laagt daar met een infuus en toch waart ge al die dingen aan 't overpeinzen. Ik had niet eens de moed om u te zeggen dat ik er de middelen niet voor had.

Mijn overall staat stijf van de stront en de geklonterde melk. In huis is 't ijskoud en mijn koffie is van pakskespoeier. Ik weet niet hoe gij dat allemaal gedaan kreeg: 't huis proper houden, wassen en strijken, koken... Ge dacht aan alles, ge hieldt u bezig met alles. Uitgenomen met uw eigen.

Ik was er absoluut niet op voorzien...

Als gij voor ons Lieve Vrouweke zult verschijnen, ben ik zeker dat ze nederig zal buigen en haar plaats aan u afstaan.

Niets aan te doen, ik zal de grond moeten gereed leggen, daarna planten en gieten voor ik mezelf toesta een gat te gaan zitten. En dan vind ik dat daar op mijn bank, zie!

Verdoemme, ik kan dat mens niet rieken of zien. Die zit daar precies vastgenageld: zo'n bleekscheet in een beige jas van voor den oorlog, met van dat afgetrokken stro-blond haar. Geen maquillage, geen juwelen, aangestoten gelijk een patattezak. Ze is begot aleens niet van hier.

ROOS: Als ik de kans krijg, breng ik hier tijdens de middagpauze minstens een uurtje door. Het is mijn enig tijdverdrijf.

Ik heb die gast van 't graf hiernaast gezien. Hij draagt een pet waar *Boswachter* op staat. Hij ruikt raar en hij heeft maar vier vingers aan zijn rechterhand.

Oeps! Ik voel een lichte ritseling tussen mijn benen. En dat na amper vijf maanden totale kuisheid. Het is ongetwijfeld die typische atmosfeer van 't kerkhof die het hem doet!

JEAN: Een vrouw -een echte dan, niet zoiets- die moet blinkende lippenstift op hebben, en puntige schoentjes met fijne riempjes. 't Kan mij weinig bommen dat haar lippenstift een beetje uitloopt of als haar kleed door haar vetrolletjes een beetje nauw zit. 't Is de intentie die telt.

De enige vrouwen die ik op mijn boerderij zie, zijn de veterinaire en die van de inseminatie. Die lopen rond met spuitjes vol stierensperma en tijd voor een koffietje hebben ze nooit. Niet dat ik koffie heb, dat maakt dus eigenlijk niks uit.

Maar die daar... Dat ziet er mij eerder een soort treezebees uit.

* * * * *

ROOS: (*Leest in haar boekje.*) 27 september.

“De randen van de wonde doen er alles aan om zich te sluiten en mijn biologisch horlogetje zou graag opgewonden geraken.”

In 't begin ging ik zelfs in grachten staan om bloedzuigers hun werk te laten doen op

mijn benen. Voor je research, Hugo. Ik nam foto's van vogelnestjes. Voor je album. Jij zag er toch zo goed uit, Hugo. Ik vond het best leuk dat vrouwen je vol wellust bekeken en mij dan vroegen: "Hoe kan een man als hij in 's hemelsnaam samenleven met een vrouwtje als jij?"

Ik weet niet wat ik voor speciaals gedaan heb om jou te veroveren, Hugo. Ik 't begin heb je me bestudeerd zoals je diertjes: Roosje in het bos, Roosje in bed, Roosje in de cinema, Roosje die haar fruitje eet.

Wij pasten bij mekaar zoals twee priemen die dezelfde trui breien. We keken vol verwondering naar het motief dat ontstond en... opeens was ik getrouwd zonder dat ik het eigenlijk goed besepte...

JEAN: Wat ge niet weet, moe, is dat waar de melk wordt opgehaald geen meisjes meer staan te wachten die bereid zijn om huismoeder te worden van een aantrekkelijke-vrijgezel-met-boerderij-op-de-buiten. Die zijn allemaal al lang getrouwd met mecaniciens of commercianten en ze hebben een eigen huis met een grasperk rond. Soms zakken ze in de zomer af naar hier met hun vent en een blond kopje in een draagzak, en dan liggen ze op het erf van de hoeve van hun ouders in een strandstoel te genieten van de zon.

* * * * *

ROOS: (*Leest in haar boekje.*) 30 september.

"Die dag vond er een iets compleet onverwachts plaats. Ik maak mijn wandelingetje naar het kerkhof en die gast van het graf hiernaast is er al."

JEAN: Tedju! Die bleke treezebees. Ze is daar weer, zu. Heeft die niks anders te doen? Hoe lang gaat ze deze keer blijven zitten? En die grafsteen verliest ze niet uit het oog. Precies of die gaat weglopen. Wat is dat eigenlijk voor een steen? Ze hebben die daar gezet als ge met uw hond komt wandelen, ben ik zeker.

ROOS: Die staat mij aan te gapen alsof heel het kerkhof zijn persoonlijke eigendom is.

JEAN: Moe, gij hebt beslist hoe het graf van onze pa er moest uitzien. 't Is misschien lichtjes overladen, maar ik weet dat ge alles vol liefde gekozen hebt.

Waarom heb ik gewacht tot ge dood waart om met u te spreken?

ROOS: Geeneens een knikje. Niks.

JEAN: Hugo Merlijn. Wat is dat voor iets? Vader? Broer? Of was 't hare vent? Ze zou toch tenminste de moeite kunnen doen om een kleinigheidje op of rond dat graf te planten. Een paar rozen, weet ik veel...

Jean gaat op de bank zitten. Roos maakt plaats.

JEAN: 't Zou er nog aan mankeren dat ze niet wil opschuiven, die bleekscheet.

Ze bekijken mekaar vanuit een ooghoek, maar ze zeggen geen woord.

ROOS: Zijn handen zitten onder 't vuil. Waarom heeft die maar vier vingers?

JEAN: Die ziet er echt uit als een oude jongedochter.

ROOS: Ik zou kinderen met u kunnen gehad hebben, Hugo. Dan zou je tenminste van je ouderschapsverlof genoten hebben. Je zou onklopbaar geweest zijn als assistent bij bevallingen. Je zou naar het zwembad getrokken zijn met je baby-zwemkampioentjes-inspé.

JEAN: Ik moet mij eens dringend bezig houden met mijn boekhouding. Ik open mijn rekeninguittreksels zelfs niet meer, of de facturen. Ik heb begot geen goesting. En dat blijft zich opstapelen. Precies een hoop granaten waar ze 't pinnetje uitgetrokken hebben. Ik weet dat het in mijn smoel zal ontploffen en toch doe ik er niks aan. Maar gij, moe, gij gingt nogal een gang met die papierwinkel! Houden we het nog vol tot de zaaitijd met de mest dat we nog hebben? Is de veterinaire al betaald? Gij hieldt u daar mee bezig en dat rolde gelijk een trein.

ROOS: Vijf jaar getrouwd en nooit eens ruzie. Ruzie maken deed jij nooit, Hugo. Met niemand! Je legde op een vriendelijke manier en met een oneindig geduld je standpunt uit tot de andere het door mentale uitputting opgaf. Soms kreeg ik daar (*Mompelend.*) grmpft van, maar ik hield me sterk.

JEAN: Ik kan die voor mijn ogen niet meer zien. Dat zit daar precies met d' air van (*Met Franse-r.*): “Stront, wee eet er aa gescheite?”

ROOS: Op een dag heb ik de krant uit zijn handen getrokken, hem blad voor blad gescheurd en er propjetjes van gerold... Hij is gewoon wat gaan fietsen. Toen hij terugkwam

schoof mij hij een artikel onder de neus over premenstruele prikkelbaarheid. (*Ze neemt haar boekje en draait minutieus het dopje van een vulpen.*) Die dag had ik het gevoel dat het ware leven me door de vingers glipte. (*Ze schrijft iets op.*)

JEAN: Amai, een echte vulpen! Ik dacht dat zo'n spel niet meer bestond. Een vulpen, ik heb dat nog gekregen voor mijn plechtige communie. Een Waterman, met cartouchkes. Wie gebruikt dat nog tegenwoordig? Ja... en ze pakt er haar tijd voor, zu, die triene-mie.

ROOS: Arme Hugo... Je was op je fiets naar de vogeltjes aan 't luisteren toen die camion je te pakken had. En dit is alles wat van jou overblijft. Ik zal nooit of nooit weten wie je echt was. (*Ze leest.*) “Uiteraard doen de randen van de wonde hun uiterste best om zich te sluiten. En mijn biologisch horlogetje zou nog steeds dolgraag opgewonden gera-ken.”

JEAN: Hoe kunt ge nu zitten schrijven terwijl ge voor een graf zit, allee...

Ze is misschien aan 't uitrekenen hoeveel venten ze al heeft versleten!

ROOS: Zit die Neanderthaler me daar stiekem te begluren, zeg! Pf! Hij moet maar denken dat ik mijn boodschappenlijstje aan 't opstellen ben.

JEAN: Ik weet niet waarom ik die daar zo ineens zie zitten met een rosse pruik op haar kop, netkousen aan en dikke memmen die bijna uit hun korset wippen. (*Hij lacht.*) Allee, dat onnozel vilten hoedje met die champignons mag ze van mij laten staan. Da's wel amusant.

Roos kijkt naar Jean, die haar glimlachend aanstaart. Zij glimlacht op haar beurt. Ze blijven zo zitten, terwijl ze mekaar gelukzalig in de ogen kijken. Dan draaien ze zich tegelijk van mekaar weg en blijven ze onbeweeglijk in hun oorspronkelijke positie.

JEAN: Die heeft naar mij geglimlacht! Hoe kunt ge nu glimlachen als ge er nog bleker uitziet als jonge Hollandse kaas?

ROOS: Die heeft naar mij geglimlacht! Een glimlach vol zonneschijn, vol prettige deuntjes uit de tijd van toen, bosaardbeitjes, gekwetter van vogeltjes... En hij biedt me dat alles aan, als een verlegen kind. Er verscheen een regenboog tussen ons beiden, een brug van sterren. Ik mag hier ter plekke doodvallen als 't niet waar is! Oeps...

JEAN: Wat is die van zin, zeg?

En wat moet ik nu doen? Want een mens moet iets doen. Toch in een geval gelijk dit.

ROOS: Ik voel dat mijn eitje staat te kwispelen van vreugde. 't Staat op springen!

“Ik wil bevrucht worden door een spermatozoïde! Kom bij mij! Hier is 't te doen!”

Stt! Braaf zijn!

JEAN: Die zit naar mijn hand te gapen. Geneer u vooral niet, mamzel! Da's nu al jaren dat ik mijn uiterste best doe om ze niet direct in mijn zakken te duwen. Doe gerust. Ik trek het mij toch niet aan. Zjang Viervinger, dat ben ik. Te nemen of te laten, hé muis!

ROOS: Die zijn handen zijn vies van 't vuil of misschien zelfs van olie. De aders op de rug van zijn hand zijn gezwollen. Ik heb zin om zijn vingers te besnuffelen. Zou ik er eens mogen aan zuigen?

Oei, Daar ben ik echt niet goed van. *(Ze gaat vlug af.)*

JEAN: Ze pakt haar biezen. Geeft die 't rap op, zeg! *(Lacht.)* Of heeft ze schrik dat ik met mijn vier povere vingerkes aan haar dingske kom? 't Is toch waar, zeker... Was ze niet goed gezind of wat? Ik heb haar toch geen schrik aangejaagd met mijn beestig goeie glimlach? *(Pauze.)* Ja, zeg... Ze zat zelf ook te lachen.

* * * * *

ROOS: *(Schrijft.)* Negen oktober.

“Van het kerkhoffront geen nieuws.”

JEAN: Ze is spoorloos verdwenen. Ik heb zonder veel overtuiging de plantjes gegoten en dan ben ik vertrokken, eenzamer dan ooit tevoren.

ROOS: De elfde. De veertiende.

Weer niets.

JEAN: Hoe kan ik die nu terugvinden, allee?

ROOS: De vijftiende.

Nog altijd geen boswachter te zien.

JEAN: Ik ken haar alleen van haar glimlach. Hoe kan ik die nu terugvinden, allee?

ROOS: Twintig oktober.

“Dag na dag staar ik doelloos in gebroken spiegels.”

Op dat ogenblik voelde ik me gewoon rotslecht. Nog even en ik zat met een depri. In de bibliotheek lachten de collega's echter tranen met mijn dolle grappen.

Ik vroeg me af: waarom leef ik eigenlijk? En vooral: voor wie?

Wanneer gaat het echte leven voor mij beginnen?

JEAN: Een leven alleen, zonder gezin, zonder kinderen... Als ge aan landbouw doet, komt dat nog veel slechter uit. Voor wie moet ik dat bos aanplanten dat ik over dertig jaar mag exploiteren? En dat veld, voor wie moet ik daar bouwgrond van maken? Wie gaat mij helpen bij de oogst?

In de verste verte geen bleke muis te zien...

ROOS: 's Nachts lig ik dikwijls met mezelf te spelen. Mijn dromen zijn anders geworden. Ze zijn bevolkt door boeren met een ruige stoppelkin en eeltige handen, maar ze hebben geen gezicht. Ik heb het gevoel dat er iets gaat gebeuren!

JEAN: Ik heb geïnvesteerd in mijn melkerij: een nieuwe tank aangeschaft en een John Deere gekocht!

Ik mis die kleine muis.

Op een avond verdroeg ik de stilte in huis niet langer en heb ik mij een grote radio-cd speler aangeschaft. Maar ik kon 't niet over mijn hart krijgen om de oude radio van thuis weg te doen. Ge weet wel, zo'n bruin bakelieten geval met een vergeeld net aan de voorkant. Ons kat ging er graag bovenop liggen omdat de lampen warmte gaven. Dat was de tijd dat de kevers zich in 't voorjaar nog dood vlogen op ons vensters.

Waar zou die nu toch zitten?

ROOS: Als ik hier nog lang op die stomme bank blijf zitten krijg ik nog baarmoederhalsontstekingsverschijnselen!

“Wie van ons is uitverkoren?”

Eitjes! Ik wil u niet meer horen!

“Wij willen die vieze vent zien!”

Moet ik mij kwaad maken misschien!

JEAN: Ik ging eens de frigo uitkuisen. Er stak van die fret in die zo vervallen was dat ge zelfs niet meer kondt zien wat het was. 't Zelfde met de potten confituur met van die etikettes nog door mijn moe geschreven. Er stond zo'n dikke laag schimmel op. Maar als ik ze wegdoe, is 't precies dat ik mijn moe wegdoe. 't Is dat ik nooit geleerd heb hoe zij

confituur maakte.

Ik heb evenmin beseft dat ze sterfelijk was.

ROOS: Vandaag ben ik in volle vergadering over de budgettering opgestaan en ik heb me naar het kerkhof gehaast. Hij was er niet. Natuurlijk niet. Trouwens, ik weet zelfs niet of ik hem nog zou herkennen.

Maar zijn glimlach? Om 't even waar!

JEAN: Gisteravond heeft onze lokale afdeling van het boerensyndicaat een lezing georganiseerd met als thema: “Ken uw hoeve en uw land”, wat wij direct omgedoopt hebben tot: “Steek uw hoeve maar in brand”. Want dat is veel rendabeler. Ik heb er dezelfde smoelen gezien die ik op de vergaderingen van de vakbond zie, of bij Moyersoën, waar ge tractors kunt kopen. Daarna hebben we mekaar staan uitmaken over de verspreiding van drijfmest, ggo's en Europa. We zijn er vet mee dat we ons eigen meester zijn op 't land; het enige wat wij oogsten is stront.

Over zelfmoord op de buiten hebben ze nog nooit gehoord, maar ieder van ons weet ervan... Al die sukkels... Families die naar de kloten zijn... Wij zijn ook een soort die met uitsterven wordt bedreigd. Juist gelijk die kevers die zich op de vensters te pletter vliegen..

* * * * *

ROOS: 30 oktober.

Het spijt me ontzettend, mijn mooie, mijn gebronsde, geweldige Hugo. Ik zit bij uw graf, maar mijn hoofd zit ergens anders. Maar goed, als jij hier in mijn plaats zat, ben ik er zeker van dat je met je verrekijker vogels zou zitten spotten.

Nog steeds geen bosaap te bespeuren.

JEAN: Nog altijd niks.

Zo gauw ik thuis ben, zet ik mijn radio vollen bak.

ROOS: Ik heb de mentale leeftijd van een veertienjarige en dat vind ik fantastisch.

JEAN: In de tijd heb ik zelfs naar een van die relatiebureaus geschreven en die heeft me een Vietnamese opgezonden. Allee, op papier, op foto. Ik heb me van mijn leven nog nooit zo rot niet gevoeld als toen. Wat zou dat muizeke niet van mij denken als ze me met

zo'n foto zag?

* * * * *

ROOS: Nog even en mijn kont vriest vast op die bank.

Hugo, die had alles zo perfect onder controle, dat ik me afvraag of hij niet op batterijen liep. Ons huwelijk was even gezellig als een paar winterse pantoffels. In bed sloofde Hugo zich zo uit dat het voorspel wel een half uur kon duren. En ik bleef even droog als een blad schuurpapier. Hij had ergens gelezen dat vrouwen na hun orgasme lichte violette vlekken krijgen op hun borst. Toen hij me zag liggen, even bleek als gewoonlijk, wou hij daar direct wat aan doen. Maar mijn liefste Hugo, al nam je mijn erogene zones nog zo goed onder handen, er is nooit of nooit een eitje geweest dat in mijn buik een vrolijk sprongetje maakte.

Ik sta op het punt terug te keren en bij het hekken aan de ingang kruis ik die gast van 't graf hiernaast. Hij is het! Hij heeft plasticen chrysanten en een kleine rouwkrans van dennenappels en dennentakken meegebracht.

JEAN: Ik zie haar eindelijk terug, dat schepseltje, aan het hek... Verdoemme, ik heb mij te lang met mijn koeien beziggehouden! Ze bekijkt mij zo raar. Ik schenk haar mijn beestig goeie glimlach en... ik loop door!

ROOS: Natuurlijk! 't Is Allerheiligen. Hij knikt even met het hoofd en loopt door. Is 't zo dat we moeten beginnen? Een kroon, plasticen bloemen en een domme glimlach? *(Af.)*

JEAN: Ik draai me om. Ze is weg. *(Hij kan blijkbaar niet beslissen.)* Godverdoemme! Dikke lomperik! Gij zijt echt 't stomste kalf ter wereld! U zetten ze nog opgevuld in 't landbouwmuseum van Stekene. Ge zijt 45 jaar en ge ziet er potverdomme 55 uit! De leeftijd dat ge een ouwe zak wordt! 't Is nu of nooit!

Vroeger vond ik het tof om die bank voor mij alleen te hebben. Nu wil ik dat dat klein spook naast mij komt zitten. *(Hij neemt eindelijk een beslissing.)*

Nu sta ik met mijn kroon en mijn chrysanten in 't centrum van 't stad. De mensen kijken naar mij en beginnen te fezelen als ik achter een auto wegduik omdat zij toevallig eens omkijkt. Ze stapt de plaatselijke bibliotheek binnen. 't Is eigenlijk waar. Ze ziet eruit als iemand die alle dagen boeken vreet.

En hier sta ik dan, aangestoten gelijk ik ben, voor de ingang van de bibliotheek. Zelfs een stom kalf gelijk ik weet dat ge geen bibliotheek binnenstapt met een kroon en chrysanten in uw handen. De mensen staan u te begapen gelijk een hond naar een zieke koe... Weet ge wat? Ik ben de piste in. Gelijk die kleine die bij de boer appels heeft gepikt. Tedjuu toch, stukske wijveke van mijn voeten!

* * * * *

ROOS: 8 november.

Ik moet leren mezelf te beheersen. Dit kan niet blijven duren. Het is Alain, hoofdbibliothecaris en onlangs gescheiden, die er zich heeft mee bemoeid. We zijn bij mij thuis geweest, we hebben het uitgebreid gehad over Etienne Vermeersch en Sanctorum, en daarna zijn we de koffer ingedoken. Ik stond al zo lang droog. Ik denk dat we allebei opgelucht waren toen hij vertrok. Voordeel was dat die bosbewoner dagenlang uit mijn gedachten is gebleven.

Neem op tijd en stond een minnaar om uw systeem eens goed te smeren en alles komt op zijn pootjes terecht. Mijn bevestiging voor die gast van 't graf ernaast was slechts het symptoom van een soort gebrek, zowat hetzelfde als een tekort aan vitamine B!

Precies, mevrouw!

Dank u, dokter!

Begrepen, eitjes?

* * * * *

ROOS: 5 december.

't Is morgen mijn verjaardag. 35 jaar word ik, en ik heb niemand om het te vieren. Ik ben wakker geworden met een onhoudbare drang om mezelf voort te planten.

Oh, bosmens!

't Zou natuurlijk kunnen dat hij al een heel regiment koters heeft. Ik zie ze al lopen, in ganzenpas, elk met een spade over de schouder en dezelfde bosmarmottenmuts op hun hoofd. (*Ze zingt het liedje van de 7 dwergen.*) He ho, he ho, je krijgt het niet cadeau!

Waar ben je, bosprins?

JEAN: Ik moet mij dringend een nieuwe betonnen mestput aanschaffen.

* * * * *

ROOS: 6 december.

Ik ben bevorderd tot verantwoordelijke van de afdeling jeugd van onze bib. Ik organiseer nu de verteluurtsjes. Ik doe het alleen om naar de kinderen te kunnen kijken. Ik ben een kindspotter. Stiekem! Open en bloot kan niet. Want als ik een kleine op mijn knie durf nemen, ik, een weduwe van bijna 35, zullen de andere vrouwen medelijden voelen. "Gij hebt geen gezin? Ge weet niet hoe gelukkig ge zijt!" Of: "Als ge eens wist, soms heb ik serieus goesting om ze carrément door het venster te smijten."

JEAN: 't Land ligt klaar voor de winter. Nu moet ik me bezighouden met 't onderhoud van 't materieel en de keet van de machines moet geschilderd worden...

Potverdekke, die kleine muis! Als ze de bibliotheek binnengetrokken is zonder boeken, dan wil dat zeggen dat ze daar werkt!!

Ik spring in mijn auto, zoek een parkeerplaats en ga naar binnen. Compleet getikt allemaal! Kalm blijven! 't Is precies of mijn vuil botten stappen vanzelf op haar af.

ROOS: Ik krijg daar plots een mep op mijn schouder die mij en de stapel boeken die ik vasthield bijna ten gronde richten. Die reuk, dat kan alleen hij maar zijn: jasje van altijd, pet in de hand en een paar kleders haar over zijn voorhoofd. Waarom staat die daar zo dom te glimlachen?

JEAN: Ik geef haar een tikje op de schouder, ze draait zich om en ik produceer mijn beestig goeie glimlach. Ze heeft zo'n rimpeltje van verveling tussen haar ogen. Precies of ze me eens goed mijn saus wil geven.

Euh... Dag... Hebt ge... wel ja... Hebt ge soms geen boeken over 't kweken van biekjes?

ROOS: Ik vrees dat u dat aan het onthaal zal moeten vragen. Ik heb net middagpauze.

JEAN: Ha ja? Wat zoudt ge ervan denken... als we efkes naar het kerkhof gingen?

ROOS: Ik ben ervan overtuigd dat u dat aan alle meisjes vraagt die u voor 't eerst ontmoet.

JEAN: (*Blij.*) Gaan we een restaurantje doen? Ik vind uw hoedje knap. Met die champignons en zo. Dat staat u zo goed.

ROOS: 't Is niet de eerste keer dat ik dat draag.

JEAN: Tiens?

* * * * *

ROOS: Hij gebruikt zijn bestek als een hooivork. Hij slokt een ongelooflijke hoeveelheid voedsel naar binnen. Volgens mij herkauwt hij alles achteraf.

De conversatie beperkt zich tot Emilienne en John Deere tractors.

JEAN: Niks beters dan John Deere. (*Hij toont een foto.*) Dit is Emilienne toen ze vier was.

ROOS: ???

JEAN: 't Is mijn mooiste koe. Ik ga met haar naar het landbouwsalon. Mijn Emilienne zal zonder probleem een prijs halen.

De rekening, alstublieft!

't Is voor mij. Jawel, jawel... (*Die dringt begot niks aan, zeg.*) Toch wel, toch wel...

ROOS: Ik verjaar vandaag. Ik word 35. Ik beschouw het als een cadeau. 't Is wel geen John Deere, maar ik ben er toch heel blij mee.

JEAN: Kom eens mee.

ROOS: Hij neemt me bij de arm en we gaan naar de Carrefour. Hij lijkt wel gevoelig voor de zielenroerselen van andere mensen. Waarschijnlijk is dat onontbeerlijk om met zijn koeien te kunnen communiceren.

JEAN: Vanaf dat punt heb ik gaten in mijn memorie. Ik weet alleen dat niets meer is gelijk het was. Ik ben verliefd. Voilà. Meer is 't niet. Er was geen klik of zo. 't Is gelijk... gelijk aan de elektrische afspanning van een wei komen omdat ge niet hebt opgelet.

ROOS: We doen alle verdiepingen.

JEAN: Ik koop een pak cadeautjes.

ROOS: En elke keer als hij iets koopt...

JEAN: Oogjes dicht, oortjes toe.

ROOS: Net een kind. En ik doe het nog ook.

JEAN: Niet trisjen!

ROOS: Ik zweer het!

Ik weet niet hoe ik met de armen vol pakjes ten slotte in de cafetaria ben terecht gekomen. Ik stal alles uit.

JEAN: Vooruit, openmaken!

ROOS: Met het nodige *Oooh! Nééé zeg!* of *Was dat nu nóóódig!* scheur ik de verpakkingen open: oorbellen met Mickey Mouse, zeep in de vorm van een vlinder, turkooizen panty's, een rode bal, een poster met het silhouet van een verliefd paartje in een reusachtige schelp, hand in hand op weg naar de zonsopgang, een pet die er even vreselijk uitziet als de zijne. En in het laatste pakje zit...

Hij geeft haar een mondharmonica.

JEAN: Kunt gij mondharmonica spelen?

ROOS: Absoluut niet.

JEAN: Ik ook niet. Ik wist wel dat we samen iets niet konden. Godverdoemme! Ik moet er vandoor! Ik moest er uren geleden al zijn!

ROOS: Hij vertrekt als een paard in galop. Van op de roltrap schreeuwt hij...

JEAN: Hoenoemdegij!!

ROOS: Róóóó!!

JEAN: Wattèèè!!

ROOS: En Assepoes verdwijnt met de roltrap. Iedereen staat me aan te gapen. *(Ze lacht.)*

JEAN: 't Is me achteraf meer dan slecht gekomen. Pas op, ik heb het niet over de cadeautjes. Toen ik meer dan een uur te laat in de stal stond om te melken, hadden de beesten al het voer verwerkt en lagen ze in hun eigen pladijzen. Dat heeft mij uren zwoegen gekost. Het is pas achteraf dat ik gemerkt heb dat ik Sidonie ook had gemolken. En die zat onder de penicilline. Ik heb sinds mijn vijftiende geen groter stommititeit uitgehaald. Het zou me een fortuin kosten dat ik me niet kon permitteren. Het heeft me uren en uren gekost om de melk van één dag weg te werken. Maar ik had het er graag voor over. Nee, zeker! "Een boer moeten wakkerder zijn dan zijn waakhond." Dat zal wel... Al dat werk voor den hond zijn kloten, ja!

ROOS: Woensdag: ik ga naar huis, schop mijn schoenen uit, spring op de sofa om de poster met het koppel in de schelp op te hangen. Ik kleed me volledig uit, ik steek de oorbellen van Mickey Mouse in, ik schenk me een glas wijn in en toast op mezelf.

JEAN: Ik moet haar morgen opzoeken in 't stad. Godverdoemme, morgen kan niet! Die met haar spuit komt en ik kan mij niet permitteren om één enkele beurt te missen als ik tochtig ben... Als zij tochtig zijn! Miljààààrde!

ROOS: Donderdag: hij is niet naar de bib gekomen. Ik ben zowat de hele avond bezig om *De Herderkes lagen bij Nachte* op mondharmonica te leren spelen. Ik neem een lang, heet bad, ik speel met de rode bal in 't water en... ik streel mezelf met de vlindertjeszeep.

JEAN: Die weet zelfs niet hoe ik heet! Zal ze 't niet raar vinden als ik geen teken van leven geef? Maar ik weet hoe zij heet. Ik moet maar naar Merlijn zoeken in het telefoonboek. Er zijn er acht, maar geen enkele met een vrouwelijke voornaam. Da's dik van de kloten en toch ben ik zo gelukkig als een koe die juist gemolken is!

ROOS: Vrijdag: hij is nog steeds niet komen opdagen. Tijdens de middagpauze doe ik de oorbellen van Mickey uit. Ik vertel een collega dat ik ze van een kind cadeau heb gekregen. 't Is nog bijna waar ook.

Zaterdag! Mijn telefoon rinkelt precies harder dan gewoonlijk.

JEAN: Juffrouw R. Merlijn? Zijt gij dat?

ROOS: Ja, met Roos Merlijn.

JEAN: Roos?

ROOS: Was *Vergeet-mij-nietje* misschien beter geweest?

JEAN: Ik... Euh... Ik ben Jean Van Dierendonck. Ik heb het geprobeerd met Merlijn. Met de naam, bedoel ik. Dat stond op de grafsteen en daarmee...

ROOS: Dat is mijn echtgenoot. Hij is overleden.

JEAN: Ha? Da's goed. Kunnen we mekaar morgen zien? Op het kerkhof, zo rond één uur?

ROOS: Ja. (*Korte pauze.*) Nee! Nu direct! Ik kan *De Herderkes lagen bij Nachte* spelen op mondharmonica!

JEAN: Breng ze mee. Dan kunt ge 't mij leren.

ROOS: Mag men op 't kerkhof wel mondharmonica spelen?

JEAN: 'k Zou 't niet weten. We kunnen achteraf iets gaan eten. Ik heb al twee dagen geen beet door mijn keel gekregen.

ROOS: Ik ook niet.

JEAN: Da's goed!

Ik spurt naar het kerkhof. Ik stink naar 't stal. De mensen zullen denken dat ik niets an-

ders doe dan scheten laten. Wat wilt ge? Wie kent vandaag nog de echte, gezonde geur van een goei, dikke koeienvlaai? Muizeke heeft mijn turkooizen panty aange- trokken. De kleur vloekt vreselijk met haar mantel. 't Is de intentie die telt!

Dag! Die stalgeur, niet te veel op letten, dat ben ik maar, zu. Ik ben landbouwer. Ik heb 24 melkkoeien plus recruteringschapen. En enkele schapen.

ROOS: Recruteringschapen?

JEAN: Dat zijn de kalveren die ik houd om te fokken.

Ze gaan op de bank zitten. Ze speelt heel onhandig "De Herderkes lagen bij Nachte" op de mondharmonica. Hij probeert ook. Ze neemt zijn handen. Ze schateren het uit.

JEAN: Ze heeft van die kleine, schattige borstjes. Supermegacooltof!!

Roos wrijft met haar voet over zijn kuit. Jean verstrakt en legt zijn jasje over zijn schoot. Hij blijft onbeweeglijk zitten. Roos kijkt naar het jasje.

ROOS: De sukkel! En mijn eitjes zijn ook weer niet te houden. Laat hem met rust, jullie!

We gaan bij mij thuis.

* * * * *

JEAN: Haar appartement is wit-wit-spierwit!

Ze trekt haar t-shirt uit en buigt het hoofd. Ik kijk rond, begin mijn jeans uit te trekken. Ik heb het weer zitten! Onmogelijk weg te steken, man! Precies of ik sta geheel in mijn blote midden in de stadsbibliotheek!

't Is al dat wit en die kasten vol boeken. Ik zie eruit als een sukkel.

ROOS: Zo erg heb ik het nog niet te pakken gehad.

Ik neem zijn hand.

JEAN: Die begint begot te sabbelen waar mijn vinger ontbreekt. Lap zeg, 't is weer van dat!

ROOS: Die heeft mijn hoofd niet zot gedraaid, hij heeft het van mijn schouders gevezen. Uren

aan een stuk.

JEAN: Drie keer na mekaar! Vollen bak!

ROOS: Ik heb zelfs even aan Hugo gedacht toen er op mijn borst lichte violette vlekjes verschenen. Felle vlekjes. Ik ga nog smelten.

JEAN: Ze heeft het over lichte violette vlekjes op haar borsten. Ik versta er geen kneit van. De vierde keer glijd ik zonder problemen binnen en voel ik hoe ze rond mij helemaal samentrekt. Ge zijt zo gespierd als een bodybuilder!

ROOS: Denk je dat ik kan leren melken met de hand? (Oeps!)

Ik ben Roos Merlijn, de vrouw, ik bevind me in mijn appartement in het gezelschap van een mannelijk lid. Ik heb hetzelfde nummer van het ziekenfonds, hetzelfde rijbewijs. Nochtans ben ik dezelfde niet meer. Erover praten alleen al jaagt mijn machinerie op hol.

JEAN: We gaan bij mij.

ROOS: Ik gooi een tandenborstel en douchegel in een tas. Ik zet mijn verjaardagspet op. Zijn wagen is vreselijk: een oude Lada. Ik schuif een halve ton rommel aan de kant voor ik kan gaan zitten. Zijn huis is reusachtig, oud, somber.

JEAN: Ik moet gaan kijken of alles in 't stal in orde is. Ik moet het stro nog verversen. Kijk ondertussen gerust wat rond.

ROOS: Binnen hangt er zo'n speciale reuk... Karnemelk, natte koeienvellen...

Aan 't plafond in de keuken, een buislamp De muren hangen vol handwerk in crochetwerk: poesjes, vogeltjes, hertjes, spreuken: "Daar alleen kan liefde wonen, daar alleen is 't leven zoet. Waar men stil en ongedwongen alles voor elkander doet." Het tafelblad is zo glad van de vettigheid dat je er kan op schaatsen.

JEAN: Ik sta in mijn stal en ik stel me voor dat 't muizeke de tafel dekt, met die blanke handjes van haar. Dat ze uit de frigo een reusachtige schapenbout haalt, en vers brood neemt. Alles wordt weer gelijk vroeger.

ROOS: Ik neem een stuk kaas uit de koelkast. Die riekt naar compost. 't Is hier gewoon smerig. Hugo zou er niet kunnen mee lachen als hij me zo zag.

JEAN: Natuurlijk heeft ze geen gigot gemaakt. Waar zou ze hem moeten halen?

Die zit daar op haar gemak *Boer en Tuinder* te lezen. Da's precies een die verwacht dat alles onder haar gat geschoven wordt.

ROOS: Dit tijdschrift ken ik niet. In de bib ontvangen wij het alleszins niet. Ik heb wel een diploma hoger onderwijs, maar ik had nooit verwacht dat er zoiets als een uierhouder voor koeien bestond.

JEAN: Wat wilt ge daar nu eigenlijk mee zeggen?

ROOS: Dat jij alle dagen met dat soort toestellen te maken hebt. Je kent ze van binnen en van buiten. Ze zijn voor u niet ingewikkelder dan de filosofie van Etienne Vermeersch voor mij.

JEAN: Etienne Vermeersch? Is dat die niet die de gecombineerde vetafscheider heeft uitgevonden?

Een beetje interesse tonen kan geen kwaad. Ze heeft niet graag dat ik me als een idioot zou voelen omdat ik niet geschoold ben gelijk zij.

ROOS: Ik bedoel dat jij een vrouw zou moeten hebben die zegt: “Kijk eens, Jean, dit jaar komen er een nieuw model uierhouder op de markt. Heb je de John Deer 2400 al gezien?” Ik snap absoluut niets van die dingen. Dat is mijn wereld niet.

JEAN: Als ik een meisje van bij ons zocht, zou ik een annonce in *Boer en Tuinder* zetten: “Zoek vrouw met rijbewijs voor tractor. Discretie verzekerd.” Maar als ge absoluut op een kerkhof een fijn madammeke wilt zoeken, dan moet ge 't daar maar mee doen. Zeg, waart gij dat die mij gevraagd heeft om te leren melken met de hand?

ROOS: Hebt jij iets om het mij te leren?

JEAN: Vaneigens. Ter plaatse en nu direct!

* * * * *

ROOS: Ik werd wakker met de woorden...

JEAN: Ge zijt vademorgen niet komen melken!

ROOS: Zijn haar is nat en hij ruikt naar zeep.

Uit mijn weg, vuile boer. Ga koffie zetten en boterkoeken kopen. Ik ben niet in staat wat dan ook te doen. Ik sta in brand!

JEAN: Dat komt ervan als ge de dekstier zijn goesting laat doen. Kom eens hier, gij. Kijk, van die oude eik tot de notenboom daar, dat is allemaal van mij.

ROOS: Een mooi golvend landschap.

JEAN: Dat is mijn horizon.

ROOS: 't Is eigenlijk niet mis, die mistbanken die zachtjes over die zwarte aarde glijden.

JEAN: Ik heb het juist geploegd. Toen mijn vader gestorven is, heb ik 't school opgegeven en de zaak overgenomen. Mijn moeder was tegen. Hoewel het haar erfdeel was, had ze de hoeve liever overgelaten,.

ROOS: Ik heb nog nooit een koe gezien, toch niet van zo dichtbij. Laat staan een hele stal. 't Is bijna irreëel.

JEAN: Ik heb mijn beslissing genomen toen ik mijn moe die avond onder de notelaar van 't binnenhof zag staan. Ze wiegde de stam in haar armen en ze keek naar die horizon. Hier zit de aarde vol liefde. Ze plakt. Ziet ge die rode struiken? Met het fruit ervan maakte mijn moeder lekkere confituur. Ik heb nog een paar potten in de frigo. Ik zal er u een geven.

ROOS: Wat ik echt mooi vind, is die rij enorme worsten in plastic die vol gras zitten. Alsof een kunstenaar ze daar heeft geplaatst. Cristo bijvoorbeeld. Denk je niet?

JEAN: Ba ja...

Ik zal u de laatste technieken voor bemesting eens laten zien.

ROOS: Ik heb frisse lucht nodig, jongen...

JEAN: Pak vast. Dit is ons dineetje.

ROOS: Wat is dat?

JEAN: Ingevroren kiekebillen.

ROOS: Ik moet even tot mezelf komen. Dit is een cultuurshock voor mij.

Waarom staan de schapen nog buiten?

JEAN: Binnenkort zetten wij die op stal.

ROOS: Wij? Ik zit duidelijk op de planeet van iemand anders. Ik moet nadenken...

JEAN: Ze is even geïnteresseerd in mijn boerderij als in de werking van mijn spijsvertering. Beleefde interesse zonder diepgang. Natuurlijk, als zij *mij* had uitgelegd hoe haar bibliotheek draait... Ik bedoel: boeken, dat zijn toch maar boeken. Terwijl een boerderij, dat is tenminste een boerderij.

ROOS: Ik moet naar huis. Ik ga me met mijn kont in een heet bad laten zakken. Ik ga lezen, naar een vriendin bellen en eens in propere, witte lakens slapen.

JEAN: Ik zal u thuis afzetten.

ROOS: We rijden in doodse stilte terug.

JEAN: Op 't moment dat ik dat pak kiekebillen naar haar had gesmeten, wist ik dat ik een stommiteit had begaan. Ze heeft dat pak bekeken precies of 't was vers ingevroren koeienvlaai.

ROOS: Ik woon in een residentiële wijk. Ik blijf graag op mijn witte sofa liggen, de verwarming op maximum, lekker ingeduffeld in mijn witte peignoir.

JEAN: Ze kan geeneens kiekebillen bakken. Het enige dat ze kan is boeken lezen en babbelen over filosofie.

Voor haar deur wriemelt ze door mijn haar en haar vingers zeggen mij: "Ik wou je niet kwetsen en denk vooral niet dat dit het begin van het einde is".

ROOS: Ik weet nu dat hij in staat is om begrip op te brengen voor de gevoelens van de andere. Dat zal hij ongetwijfeld nodig hebben om een goed contact te hebben met zijn koeien. Zodra ik mijn appartement binnenstapte, waar de avond daarvoor alle duivels uit de hel zo lelijk huis hadden gehouden, wou ik al terug naar hem. Maar hij was al doorgereden; zijn koeien wachten 's avonds niet; ze willen gemolken worden.

Had ik me misschien met die kippenbouten moeten bezighouden, om zijn glimlach niet te zien vervliegen? Hugo en ik waren zo goed als vegetariër. En diepvries aten we nooit!

JEAN: Ochotjes toch. 't Menske had een cultuurshock te verwerken en ze moest even *tot zichzelf komen!* Drie dagen heb ik zitten wachten op haar telefoontje. Ik heb dan maar zelf gebeld. Geen reactie. Op een oude postkaart schreef ik: spoedig herstel. Ik heb er een zegel opgeplakt en ze meteen verscheurd. Ik ben in mijn wagen gestapt, om eens in 't stad rond te kijken, maar ik heb de motor weer stilgelegd. Stom wijveke, godverdoemme!

ROOS: Die affaire met Jean is onmogelijk vol te houden. 't Is zoals een laatste dag vakantie. Je zit voor een gekoelde pastis onder een plataan ergens in een hoekje van de Provence. Je droomt ervan om alles op te geven, daar te blijven en om als god in Frankrijk te leven. Beetje werk zoeken, wit huisje huren met een terrasje in de zon... Hoewel je best weet dat je een paar uur later in Zaventem zal landen. In de gietende regen. De volgende dag kun je opnieuw zitten stressen achter je bureau en het enige dat je een week

of twee later nog rest is een gebruide huid, die onder de douche langzaam wegspoelt....

JEAN: *Cultuurshock!* Pf. Ik ben erover aan 't nadenken of ik haar laat terugkomen of niet... Vroeger ging ik met mijn maat, de Gerard, 's avonds een dikke pint pakken en wij konden tenminste over van alles praten. Hij had de doening van zijn vader ook overgenomen. We hadden het gedacht om onze koeien op dezelfde wei te laten grazen en om een gemeenschappelijke melkstal te bouwen. En dan komt die slimmen toch wel Violetje tegen, zeker! En die was gewoon van op vakantie te trekken. En meneer volgde haar naar de zon. Nu zit hij in de vleeskoeien, dat vraagt minder werk...
Tedjuu, ik mis dat muizeke.

ROOS: Ik heb meer gemeen met een Afrikaanse of een Chinese intellectueel dan met Boer Jan! Ik heb nooit vermoed dat er over een afstand van veertig kilometer zo'n sterk cultureel verschil kon bestaan met een vent van hier.

Ik zit aldoor aan hem te denken. Hoe kan iets dat zo perfect leek, zo vreselijk verkeerd lopen? Wellicht zal Jean hetzelfde denken. (*Ze begint zich op te winden.*) Toen ik die vuile muren van zijn kamer bekeek, vol met foto's van reusachtige tractoren en al dat crochetwerk, kreeg ik het gevoel dat ik in een crypte sliep.

- Wat kan het je toch schelen dat er crochetwerk aan de muur hangt? Hij heeft dat niet gehaakt. Hoe dacht je dat het interieur van een Vlaamse boer eruit ziet? Hé?
- Je weet goed genoeg dat het niet over de decoratie gaat. Het gaat over levensstijlen die botsen! Bij mij komt alleszins geen crochetwerkje over de vloer!
- Waarom heb je die poster met dat koppel in de schelp dan aan de muur gehangen?
- Omdat hij me daar oneindig veel plezier mee deed.
- Je ging toch niet naar hem toe voor een sollicitatiegesprek! Die gast heeft je de beste beurt benen omhoog gegeven sinds jaren. Wat zeg ik, sinds altijd! Dat is wat anders dan die slaapmuts van een man van jou! En hij heeft jou aan het lachen gemaakt. Dat is ook niet iedereen gegeven! Wat ben je toch een verdomde schijtkut!

Wat moet ik dan doen? Ik weet niet hoe hij erover denkt. Ik weet zelfs niet of hij nog leeft! Hij geeft geen teken van leven!

De volgende morgen sta ik voor zijn deur. Ik heb verse kippenbouten, een slaatje van patatjes in 't vlotje, en een lekkere bosbessentaart in mijn mandje. En ik heb zo'n bol

gekocht waarin het sneeuwt op een verliefd koppeltje. Er is niemand in de keuken. Ik maak een hoekje schoon en ik begin de bouten te bakken.

* * * * *

JEAN: Amai merci! Kiekebillen! En hebt gij die gereed gemaakt, mijn klein lief zoeteke?

ROOS: Denk maar niet dat ik er een gewoonte van maak! (Mensen, stinken dat die doet!)

JEAN: (Ze blijft slapen.) Ik leg verse lakens.

ROOS: Ik heb mijn regels. Ik wil je lakens niet bevuilden.

JEAN: Geen probleem, dat neem ik erbij.

Ik heb dat graag dat ze zoiets zegt. Dat is tenminste gezellig. Bij een tijdelijk vriendje komt ge niet aankloppen als ge uw regels hebt. Van mij heeft ze om zo te zeggen een vaste vriend gemaakt. En ze mag voor mijn part gerust een dikke vlek achterlaten. Er zal wel een geleerd woord zijn zeker, voor dat soort perverse?

We liggen nog uren in bed te kletsen. Twee babbelkonten, speels als mussen. Ik weet het nog goed.

Cultuurshock! Ik zal er u eens een onder uw gat geven, een cultuurshock!

ROOS: (*Leest uit haar boekje.*) “Je zacht strelende handen glijden over mijn schouders en kneden mijn borsten. Je schenkt me het weidse hemelgewelf, je bezorgt me rode oortjes en een eekhoorntje tussen mijn benen.”

“Mijn vingers voelen nog steeds het donsdeken over je ruggenwervel, ze duiken in de kuiltjes van je sleutelbeen, ze volgen de aders die over je voorarmen kronkelen, het heuveltje op je dijen, het haarlijntje van je navel naar beneden toe.”

Hugo speelde altijd de rol van de man die iets meer zin had dan zijn vrouw. Hij liet me geloven dat ik dat allemaal niet zo prettig vond. In werkelijkheid was hij het die niet erg sensueel was. Hij was nooit zo ongeduldig als Jean. Als wij mekaar een paar dagen niet gezien hebben, is Jean als een kind dat met grote ogen voor de vitrine bij de bakker naar de taartjes staat te kijken. Die éclairs met chocola of mokka die hij met zijn ogen verslindt, die carré confituurkes, die javanais, chocomousses, hoorntjes, merveilleux, met of zonder slagroom, al dan niet geïsoleerd... Dat ben ik!

JEAN: Soms brengen we de avond door in haar spierwit appartement. Dan maakt ze haar bio-soepje waar ik scheten moet van laten. In alle hoeken van haar gesteriliseerd design-

appartement staan reusachtige, groene planten. Het enige grappige is de poster die ik haar gegeven heb. Die is als versiering eigenlijk redelijk onnozel. Misschien moet ik haar wat crochetwerk van mijn moe cadeau doen. 't Mens heeft vijftig jaar lang elke week een lapje gecrocheteerd. Er hangen er in elk huis van 't dorp.

ROOS: Jean heeft me van boven naar onder en terug, meticuleus bestudeerd. Centimeter na centimeter. Met vijf zintuigen in volle actie. En soms nog 't zesde erbij!

Is het dat wat men de verplichte technische controle noemt?

JEAN: Beroepsmisvorming. Ik ben 't gewoon van uiers te onderzoeken.

ROOS: Mijn handen lijken leeg als hij er niet in ligt. Ik zie zijn lippen en als ik dan denk aan de plekjes die ze verkend hebben, dan word ik zo rood als een pioen.

JEAN: Op een avond -juist een match op tv- kwam ze hier toegestoven. Ik dook direct in mijn stapel post. Nog een geluk eigenlijk. Het waren schuldvorderingen, aanmaningen, van 't soort "Ondanks ons herhaalde aandringen..." Het was fantastisch dat ik mijn achterstallige post kon opruimen terwijl dat zoeteke schaamteloos van mij zat te genieten. 't Is toch waar, zeker? Soms gaat 't werk voor. We zitten ook niet elke nacht vollen bak... Allee, ik bedoel, ik zit hier met een stal beesten die 's morgens op mij wacht.

ROOS: Als hij het talent heeft om de nationale dekstier te worden, dan heb ik alles van madam stier...

JEAN: Roosje heeft zelf geen tv. De dagen van de Europacup blijf ik dus liever bij haar weg. Ze verdraagt namelijk geen sport, ziet ge. Maar voor de rest kijkt die naar alles, hé. Zowel reclame als Familie, wat weet ik... Weet ge dat ik op een keer goed gas aan 't geven was, terwijl ze haar ogen niet van de Zevende Dag kon houden?

ROOS: Zie je nu? Is het dan niet beter dat ik geen tv heb!

JEAN: En dat noemt zich dan gediplomeerd!

Wij passen zo goed bij mekaar als kiekenstront op een zondagse broek, gelijk mijn grootvader zei. Ik wil er niet mee stoppen, Roosje. We zullen 't moeten nemen gelijk het komt.

ROOS: Akkoord, maar dan speel ik de zondagse broek.

JEAN: En ik het kiekenkot. Da's de wereld op zijn kop!

ROOS: Op een keer heb ik hem meegenomen naar het theater. Toen hij wakker werd:

JEAN: Ik heb nog nooit zoveel plezier gehad sinds Coco Flanel.

ROOS: En dat zei hij flink luid bij het naar buiten gaan, waar iedereen bijstond.
Waarom kun jij niet accepteren dat ik ook mijn manier van leven heb? Dat het ook best leuk kan zijn? Doe je dat om mij te pesten of wat? Niemand beweert dat je dom bent of dat je iets niet snapt. Ik heb je toch ook geen hoop domme raad te geven over je tractor?

JEAN: Maar ik verplicht u niet van er twee uur lang naar te gapen gelijk ik naar uw Godot. Ha! Als de Gerard en zijn Violetje dat gezien hadden! Die zouden zo lang niet hebben staan wachten op Godot! Mensen, mensen toch!

ROOS: Violetje is dat soort koe die altijd rond hem staat te draaien. (*Doet haar na.*) “k Heb horen zeggen dat koken ook niet direct uwe sterkste kant is” Bam! En daar stond hij, onze muur van wederzijdse afkeer!
Als vergelding voor het avondje theater nam Jean mij mee naar een wedstrijd voor reuztractoren. Ik heb de hele zondag mogen doorbrengen in de stank van uitlaatgassen, bier en frieten.

JEAN: De mooiste momenten, dat is daarna, als we in mekaar verstrengeld liggen. Hebt ge de laatste tijd nog iets gelezen dat de moeite waard is?

ROOS: Schopenhauer. En jij?

JEAN: Het Tweede Wintertenenboek van Urbanus.

ROOS: Het beeld dat Schopenhauer van de wereld geeft is wel veel genuanceerder.

JEAN: Maar hij heeft geen sprekende vlieg gelijk den Urbanus. (*Hij lacht.*)
's Winters verloopt het leven wat rustiger op de boerderij. Op een keer heeft Roosje mij gezegd dat ze de indruk had dat ze in een crypte moest slapen. Dat heeft me aan 't denken gezet. Ik heb er zonder twijfel een soort nestinstinct door ontwikkeld. Ik heb bijgevolg besteld bij Heytens: bloemetjesbehang, kant en klare gordijnen, wit, met franjes en lintjes om ze aan de zijkant vast te haken. En op de muur heb ik de tractoren vervangen door het handwerk van mijn moe. Toen ons madammeke op bezoek kwam heb ik de deur van de kamer open gegooid en deed ik een trompet na.

ROOS: Hm... Niet slecht... Je hebt de tractoren vervangen door handwerk, zie ik. Ja, er is meer licht en de ruimte lijkt groter. Die gordijnen zijn precies baljurken. Vind je niet?

JEAN: Dat ook, maar vindt ge niet dat het zo veel schoner is?

ROOS: Je hebt het naar eigen smaak ingericht. Het is jouw kamer.

JEAN: Wilt ge daarmee zeggen dat ge 't behangpapier liever samen met mij hadt gekozen?

ROOS: Niet speciaal. Waarom?

* * * * *

JEAN: Die is zo links als ze groot is. Geen kaviaarlinks, maar groenlinks, wereldwinkellinks. We staan niet aan dezelfde kant, we delen niet dezelfde mening. Ik verdedig de ondernemers, omdat ik zelf een kleine onderneming leid. Daarom vind ik dat het mijn plicht is het op te nemen voor de kapitalisten en het liberalisme. Ze verwijt ons dat we alles vervuilen. Die pakt mij soms zelfs voor een fascist.

ROOS: Ik vind het zo plezierig dat hij in elk valletje trapt dat ik voor hem opzet, maar daarna heb ik ook zin om te huilen.

JEAN: Die doet mij dingen zeggen waar ik niet akkoord mee ga. En dan vlieg ik uit en ben ik niet meer te houden. Ja, ik verdedig de ontbossing. Ja, ik val de ecologen en de groenen aan... Want wij boeren, wij zijn de slachtoffers van al hun gezever.

ROOS: Ik weet dat hij niet dom is of reactionair, maar we wonen duidelijk niet op dezelfde planeet.

JEAN: Ze wil ook geen definitieve beslissing nemen of ze al dan niet wat te zeggen wil hebben in mijn huis. Daar kunnen alleen maar vodden van komen...
Voor 't eerst zijn we zonder te vogelen in slaap gevallen. Maar we houden wel mekaars hand vast.

* * * * *

ROOS: (*Leest in haar boekje.*) “Die dag in april is er iets gebeurd...”

Jean, zou ik eens in uw laden mogen snuffelen?

JEAN: Ik kreeg zelfs de kans niet om te antwoorden. Binnen de kortste keren zag het er hier uit of er was ingebroken.

ROOS: Zo erg heeft niemand me ooit bij de neus genomen.

JEAN: Wat ze daar in haar hand houdt is mijn rapport uit 't laatste jaar van 't middelbaar.

ROOS: Weggestopt achteraan in een lade, vind ik zijn rapport samen met zijn zwemdiploma,

versteende karamellen, knikkers, stukjes van zijn meccano... 20 op 20 voor bijna alle vakken, alsjeblieft! Nederlands, wiskunde, Frans... Een enkele keer een 19 voor fysica. Die was meer dan goed begaafd. En dat zonder er veel voor te doen, want hij moest constant helpen op de boerderij. Daarom komt hij zo graag met zijn boerenafkomst op de proppen telkens ik een poging doe om hem wat cultuur bij te brengen.

JEAN: Ze kijkt haar ogen nogal uit als ze mijn twintigen ziet. Haar mond valt open tot tussen haar tietjes.

ROOS: Waarom heb je nooit toegegeven dat je de verkeerde keuze hebt gemaakt? Met zo'n cijfers! 'n Schande dat je ouders je niet verder hebben laten studeren. Maar alles is nog niet verloren. Vandaag kun je studeren via het net. Je kan zelfs een beurs krijgen als je je studies hervat. Het is nog niet te laat.

JEAN: Ik heb goesting om u een ferme draai rond uw oren te verkopen, want beseft gij wel goed wat ge zegt? Gij zegt gewoon dat ik mijn boerderij moet verkopen! Wie gaat er dan voor mijn koeien zorgen? Die nemen geen weekendje vrij! Weet ge wat? Ik zal ze in uw spierwit stalletje komen zetten!

ROOS: Ik snap niet waarom je zo boos wordt. Ik bedoel gewoon dat jij het talent hebt om iets te leren. Maar als je er geen zin in hebt, vergeet dan dat ik het gezegd heb.

JEAN: En als ik dan vijf, zes jaar gestudeerd heb, wat moet ik dan doen? Bibliothecaris worden gelijk gij misschien? En nog iets: wat weet gij, godvermiljaar van mijn ouders? Gij hebt mij evenmin te commanderen of te zeggen wat ik moet doen. Maar ik weet wel, alleen gij zijt van belang. Wat wilt gij eigenlijk? Ik zal u eens zeggen wat gij eigenlijk wilt! Gij wilt iemand die filosofische prietpraat uitkraamt om geen affronten te moeten lopen bij die schoon vrienden van u! Maar van een boerderij en wat daar allemaal komt bij kijken hebt gij de kloten verstand. Wat ik wil is iemand die mij helpt de koeien die gekalfd hebben hun calcium te geven zodat de kleintjes geen melkkoorts krijgen. En wat uw filosofische brol betreft... Ge... Ik... *(Hij weet niets meer.)* Foert!

ROOS: Wiens stem probeer je nu te overschreeuwen? *(Ze gaat af.)*

* * * * *

ROOS: In feite had hij gelijk. Ik laat de telefoon rinkelen. Ik ben bang dat hij het is en tegelijk

ben ik bang dat hij het niet is.

JEAN: Ze neemt niet op. Er gaan een paar dagen voorbij en ik doe een serieuze poging om het haar kwalijk te nemen. Zo doet het tenminste minder pijn en kan ik rustiger slapen. Ik weet niet of ze met mij niets meer te maken wil hebben of dat ze een gegronde reden heeft om zich niet te laten horen.

Als ge eens wist, klein muizeke, dat het uw glimlach is die mijn Emilienne doet manken. 't Arme beest heeft al veertien dagen last aan haar linkervoerpoot. Haar hoef is te veel doorgegroeid. Ik denk dat ze een bevangenheid te pakken heeft. Alle dagen zeg ik tegen mijn eigen: ge moet absoluut de veterinaire eens bellen. Ik zou met haar naar het landbouwsalon willen. 't Is zo'n schoon beest.

ROOS: Ik doe de hele tijd niets anders dan mezelf beklagen. Ik voel me zo onbegrepen.

JEAN: Roosje, uw tandjes zijn zo hagelwit dat ik voortdurend de neiging heb om ze af te likken. Hun wortels zijn in mijn bloed geplant. Ik ken uw lijveke vanbinnen en vanbuiten. Ik ken de kuiltjes van uw sleutelbeen, uw teentjes, het moedervlekje onder uw linkerborstje, het dons op uw armpjes. Ik zou u herkennen met de ogen dicht. Ik weet niet of ik u schoon of lelijk moet noemen, maar dat kan me eigenlijk niet schelen.

ROOS: Ik heb besloten hem op te bellen.

JEAN: Ze belt me op. Ze is precies in de war. Ik sla wat uit mijn botten: vrijdag is 't mijn verjaardag. Ik word 46!

ROOS: Dan kom ik je ontbijt op bed brengen, Jean!

JEAN: Ze komt terug! Ze komt terug!

Soms vraag ik me af of het begin van het einde niet op mijn verjaardag is begonnen.

ROOS: Ik heb champagne gekocht, rozen, en de gerookte ham waar hij zo dol op is en... Ik heb voor mezelf een overall gekocht! Jawel, ik ben van plan om hem van tijd tot tijd bij te staan in de stal. Ik heb ook twee tickets gekocht voor Rigoletto, mijn lievelingsopera. Daar kan niemand aan weerstaan. De overall stop ik in zijn kast en in de oven stop ik een taart. Wacht maar, lelijke deugniet, ik zorg er wel voor dat je verjaardag gevierd wordt! De rozen heb ik op het bordes laten staan, dan verwelken ze niet.

JEAN: Ik heb tante Josiane uit haar zilveren kader gehaald en er een foto van mezelf in gestopt van toen ik de eerste van de klas was. *(Hij biedt haar de kader aan.)*

Hier. Dat ben ik niet echt meer, maar ik weet dat het die Jean is, die gij graag ziet.

Ze bloost. Dat is een goed begin.

We maken plezier gelijk altijd en de fles champieter maken we soldaat. Ze heeft wat staan kokkerellen in de keuken. Ik klamp me die nacht aan haar vast gelijk een drenkeling aan een boei. We slapen erg laat in.

ROOS: De nacht is prachtig. Ik voel me net zijn Siamese tweelingzus. Ik wist niet dat je met iemand intiem kon worden zonder daarom dezelfde bloedsomloop te delen.

JEAN: 's Morgens rinkelt de wekker ons wakker. Als ik trienemieke daar zo zie liggen... Zeg, en mijn ontbijt? Ze wordt niet wakker. Ik blijf nog efkes liggen. Ik laat de wekker nog eens aflopen. Ik schraap de keel. Niets aan te doen, maar ik moet gaan melken. Als ik terugkom, steekt ze nog altijd in haar nest. 't Lijkt misschien niet zo, maar bibliotheccaresse spelen is verdomd vermoeiend. Potverdoemme, ik ben toch zo content dat ik haar in huis heb gehaald!

Waarom ga ik dan naar mijn kamer om mij te herkleden, terwijl ik een hoop kabaal maak?

ROOS: Waarom zie je eruit als de geslagen hond?

JEAN: Dat kan tellen als goeiemorgen: "Waarom ziet ge eruit als de geslagen hond?" Ook goeiemorgen, zeg! 't Is niet erg. 't Is jaren geleden dat ik nog zo straf gefeest heb.

ROOS: Wacht maar, je zal zien wat je te wachten staat!

JEAN: Ik ga naar beneden, ik neem de percolator om hem te vullen. Ik draai 't kraantje open en er knalt niks anders uit dan lucht. Godverdoemme, die smerige pomp is weer naar de kloten. Die moet direct gerepareerd worden!

ROOS: (*Prettig glimlachend.*) 't Is niet erg dat er geen koffie is. Er is wijn en taart. Gelukkige verjaardag!

JEAN: Merci, maar het gaat niet om koffie. Ik zit met 24 koeien die dorst hebben en koeien drinken geen wijn. Er moet mij iemand helpen. Kom, neem mijn jekker. Mijn moehaar botten staan in de kast. Hewel, wat gaat ge nu doen?

ROOS: Niets. Ik moet gaan werken. Zoek u een andere hoeveknecht.

Ik heb de overall in de auto gegooid en de rozen in de vuilnisbak.

JEAN: Alles was gezegd. Ik loop naar de pomp en hoor haar wagen optrekken op 't binnenhof. Ik kan dit niet alleen, ik moet een tweede man hebben. Ik bel de loodgieter. Daar valt het volgende bericht binnen:

- ROOS: Jean, je bent een idioot en ik ook. Vanavond, zeven uur. En alstublieft niet in overall. We gaan naar de opera. Gelukkige verjaardag.
- JEAN: Op 't binnenhof toetert de loodgieter. Het heeft uren geduurd eer de pomp gerepareerd raakte en daarna kon ik beginnen melken.
- ROOS: Goed. Ik ben niet wakker geworden. Maar hij heeft zijn leren jekker naar mijn hoofd geslingerd en gezegd dat ik moest gaan werken. Al dat gedoe over koeien die geen wijn drinken en die blik als de geslagen hond, dat is er ook te veel aan.
- JEAN: Dat is toch normaal dat het niet klikt tussen ons. 't Is al naar de kloten voor het begint. Wij hebben nu 'ns geen enkel punt van overeenkomst. Maar hoe moet ik stoppen met dromen over kleine, bleke muizekes? Zij zal zich misschien goed voelen bij een geleerde professor met zo'n lange baard en een uitgebreide bibliotheek, en vakanties die de hele zomer duren. Dan wens ik haar 't allerbeste, maar ik wil een vrouw die een gezellige thuis kan scheppen. Misschien kan ik het verder wel met wat minder seks stellen. Maar u thuis niet goed voelen... Ik denk niet dat ze dat wil. Ze is er ook niet toe in staat. Als dit nog lang blijft duren, verlies ik mijn boerderij. Ik maak zelfs al een halve bocht naar 't rusthuis voor ongetrouwde boerenzonen.
- ROOS: Mijn leven is in twee gescheurd. Het werk in de bib houdt me overdag bezig. En de rest van de tijd zit ik te prakkiseren. Welke prijs ben ik bereid te betalen, voor hem?
- JEAN: We zien mekaar minder en minder. Als we mekaar zien, maken we ruzie ofwel proberen we geen ruzie te maken en dat is nog vervelender. Ik weet dat de geburen graag zouden hebben dat ik trouw. De mensen van 't dorp hebben haar graag. Ik heb haar meegenomen naar de Jaarmarkt bij ons. Zij ging met de mensen zo fel in discussie dat ik vreesde dat ze de Jaarmarkt wou afschaffen en een leesclubje wou stichten. Nee, ze had het over de geschiedenis van het dorp. Als de laatste hoeve verdwenen is, sterft het dorp. Dan zal het hier *randstad* heten, zei ze. De zeldzame keren dat ik erin geslaagd ben haar in mijn bed te krijgen, had ik precies een kasseisteen in mijn maag. Ze snapt niet dat de bel voor het laatste bedrijf luidt.
- ROOS: Hij heeft me met mijn neus op de werkelijkheid gedrukt.
- JEAN: Waarom werkt dat godverdoemme niet! Twee volwassen mensen, van ongeveer de-

zelfde leeftijd, een huis, 't stad vlakbij, twee jobs. Samen wonen, de hoeve opknappen, kinderen kopen. Violetje als onthaalmoeder nemen. Elke nacht bij mekaar slapen, mekaar meer dan drie uur per week zien.

ROOS: Zie je mij elke zomer het hooi binnenhalen? Ik hou van mijn werk in de bib. Zou je niet willen reizen, samen met mij een stukje van de wereld zien? Een kind krijgen, ouderschapsverlof nemen en mij zo de kans geven om te doen wat ik belangrijk vind. Tussen haakjes, ik pleeg nog liever abortus dan Violetje als onthaalmoeder te nemen.

JEAN: Dat was voor mij de druppel.

ROOS: 't Is goed zoals het nu is. Daarna zien we wel.

JEAN: Ze praatte maar, ik hoorde het al niet meer. Ik ken die pijn die langzaam opkomt. Een veehouder met ouderschapsverlof die op zomervakantie gaat. (*Hij lacht.*) De dag daarop heeft ze me gebeld en ze gaf toe dat ze een beetje te ver was gegaan. 't Was de schuld van haar regels, zei ze. 't Menske heeft niet begrepen dat alles voorbij is.

ROOS: Ik moest mezelf overtuigen dat hij ten slotte wel werk zou vinden in de tractoren, dat hij zijn boerderij zou overlaten, dat we dichterbij 't stad zouden kunnen wonen. Toen hij voorstelde om Violetje als onthaalmoeder te nemen, ben ik ontploft.

Maar ik wou het niet uitmaken.

Ik zei hem dat we moesten afwachten, dat we onze relatie moesten uitdiepen, dat we over onze wederzijdse verlangens moesten praten en onze prioriteiten stellen om ons aan mekaar aan te kunnen passen. Akkoord, ik speelde de gezinstherapeute. In feite wou ik hem zover krijgen dat hij begon te denken zoals ik.

In plaats van ons aan mekaar aan te passen, gebeurde het omgekeerde. Geen van de twee heeft ook maar de minste poging gedaan om een brug over het ravijn te slaan. We sprongen er nog liever in. Er was geen betrokkenheid meer. (*Ze raadpleegt haar boekje.*) “Moet ik onze liefde begraven? Ze laat een leegte achter in mijn hart.”

Het haalt allemaal niks uit...

En toch moet er een oplossing zijn!

* * * * *

ROOS: Ten slotte is het geëindigd waar het begon: op het kerkhof waar we onze graven ko-

men verzorgen.

JEAN: Denkt ge dat gij en ik, op een dag onder dezelfde steen zullen rusten?

ROOS: Onder welke van de twee?

JEAN: Want ik, ik geloof dat niet.

ROOS: Voor mij zul je altijd die vent blijven van het graf hiernaast. Wat er ook met ons gebeurt, als het ogenblik gepast is, wil ik terug naar die vent van het graf hiernaast. Naar jou, Jean, tot onze beenderen zich vermengen en men niet meer weet wat van u is en wat van mij. Zul je trouw op me wachten?

JEAN: Niet als ik het kan vermijden.

Het is misschien beter dat we mekaar helemaal niet meer zien.

Ze liggen, zonder een woord te zeggen, lang in mekaars armen.

JEAN: Tot een dezer.

't Is raar dat ik het was die het initiatief heb genomen om het uit te maken.

Ik heb me voorgenomen om elke dag, naast mijn gewone werk, nog drie dingen te doen. Zo had ik mijn handen vol. Ik was totaal op. Ik heb Roosje niet één keer gebeld en ik ben niet meer naar het kerkhof geweest. Ik weet zeker dat mijn ouders het zullen begrijpen. Elke keer dat de telefoon rinkelde, wist ik dat zij het was. Ik nam niet op.

ROOS: Hij zorgde ervoor dat hij onbereikbaar bleef.

Vanavond laat ik alle beelden voor mijn ogen defileren: alle fouten die ik gemaakt heb, alle gemiste kansen.

Ik vind mezelf verschrikkelijk pedant, overbodig. Ik heb gezegd dat *wij* alle twee iets moesten geven en ons aanpassen. Ik wou alleen dat *hij* zich aanpaste.

Ik wist gewoon niet wat ik verlangde of wat ik wou laten. Waarschijnlijk niets. Hij evenmin: ik moest bij hem gaan wonen, mijn werk opgeven en toegeven dat die koe van een Violetje zich met mijn kind kwam bemoeien. Stel je voor... Ik zou niet weten wat hij opgeofferd heeft. Ik wou hem bellen om hem eens flink de huid vol te schelden. Hij nam niet eens op, de vuile rotzak.

JEAN: Ik vraag me af of ze wel aan mij denkt. En wat ze wou toen ze belde. Wanneer ik niet in slaap geraak, overdenk ik dat ik haar nooit een kans op ware liefde heb gegeven. Ik

heb haar op nooit de allereerste plaats in mijn leven gezet...

ROOS: Geen mens zal ooit nog in mij zien wat Jean in mij zag. Hij heeft me mooi gemaakt. Ik wou bellen om eens flink te huilen, om hem te ontroeren. Maar ik heb ingehaakt. Het was erger dan toen Hugo stierf. Hugo is uit mijn geheugen gewist. Arme Hugo, ik heb jou misbruikt om mij bemind te voelen. Vergeef het mij, alsjeblieft.

JEAN: Ik kan het me niet laten te denken dat dat muizeke in verwachting zou zijn van mij. Dat ik het ben die haar zwanger heeft gemaakt. Ze zou 't zo graag hebben. Ik begrijp dat bij sommige mensen de stoppen doorslaan als ze kennis maken met een buitenaards wezen. Het is echt sterk. Het is te groots voor onze kijk op de wereld. We zouden alles moeten herbekijken. Tenzij gij zelf een buitenaards wezen zijt.

* * * * *

Een telefoontje 's nachts.

ROOS: (*Verveeld.*) Hallo? Ik ben het. Er is iets wat ik je wou vragen. Ik weet niet goed hoe ik moet beginnen.

JEAN: Hebt ge de laatste tijd nog iets gelezen dat de moeite waard is?

ROOS: Het Tweede Wintertenenboek van Urbanus. En jij?

JEAN: Schopenhauer.

ROOS: Die heeft geeneens een sprekende vlieg gelijk Urbanus.

JEAN: Akkoord, maar het beeld dat Schopenhauer van de wereld geeft is wel veel genuanceerder.

Ze lachen.

ROOS: Ik wil... Ik heb het al die tijd gewild en ik weet niet waarom... Ik bedoel, ik wil een kind van jou. Nee, wacht, laat me uitspreken. Ik vraag niet dat we opnieuw zouden beginnen. Je zal niet eens weten dat het er is.

JEAN: Zijt ge van zin van mij te verkrachten of wat?

ROOS: Nee. Ik bedoel... Ik wou je vragen om met mij te slapen. Een enkel keertje maar. Het moet echt met jou. Als het lukt leg ik officieel verklaring af dat de vader onbekend is. En als het niet lukt -en het zal niet lukken, zoveel is zeker- dan heb ik tenminste mijn best gedaan en kan ik eindelijk stoppen met piekeren. Daarna leeft ieder zijn leven en kunnen we elk op onze manier gelukkig zijn.

JEAN: Geen sprake van. Of denkt gij dat ge alles voor 't zeggen hebt? Dit zijn mijn voorwaarden. Ten eerste: dat van die *onbekende vader*, dat moogt ge dik vergeten. Nooit van mijn leven krijgt ge van mij vrij spel. Gij zoudt van mijn kleine een professorke filosofie maken! Ten tweede: ik wil het drie keer proberen. Bijgevolg kom ik morgen terug en overmorgen nog eens. En gij duikt drie dagen lang met niemand de koffer in en ik ook niet. Na de derde keer belt ge me op, hetzij om te zeggen dat ge opnieuw uw regels hebt, hetzij om te zeggen dat de test positief is.

ROOS: Er is maar één waterkansje op vijf.

JEAN: Met mijn koeien is dat ook zo. Ik ben het best geplaast om te weten hoe moeilijk het

is om een inseminatie te laten slagen. 't Verschil is dat ik u niet naar het slachthuis zal zenden als 't mislukt. En als 't lukt, dan beloof ik u dat ik zonder u heel gelukkig zal zijn.

* * * * *

ROOS: Beschrijven hoe het eraan toe ging, dat kan ik gewoon niet.

Ik heb mijn verstand eindelijk teruggekregen! Ik heb er alles voor over. Voor die gast van 't graf hiernaast!

Ik heb maar twee kansen meer!!

Ik wil dat het lù-ùkt!!

* * * * *

De Gast van 't Graf hiernaast

Komedie. Eén bedrijf.

Eén man, één vrouw.

Decor: zetstukken.

Roos bezoekt het graf van haar overleden echtgenoot en Jean dat van zijn ouders.

De tombes liggen naast mekaar.

Jean is een veehouder van 45 jaar met 24 melkkoeien, schapen en een boerderij die hij helemaal alleen moet beheren. Na de dood van zijn moeder heeft hij zichzelf en de hoeve wat verwaarloosd.

Roos is een klein, gecultiveerd vrouwtje van 35, bibliothecaresse van beroep. Ze is dol op boeken, opera en theater en woont in een kraaknet, wit appartement.

De twee zien mekaar haast dagelijks wanneer ze de graven van hun geliefden bezoeken, maar ze hebben nog nooit een woord met mekaar gewisseld.

Tot op een dag hun stralende glimlach opduikt...

Dan is het hek van de dam.

Jean zoekt Roos op en de twee worden verliefd: oprecht, hopeloos, zelfs explosief.

Wie zal zich aanpassen aan de andere?

Zal hun relatie blijven duren? Of is de kloof tussen hun werelden veel te diep?

* * * * *